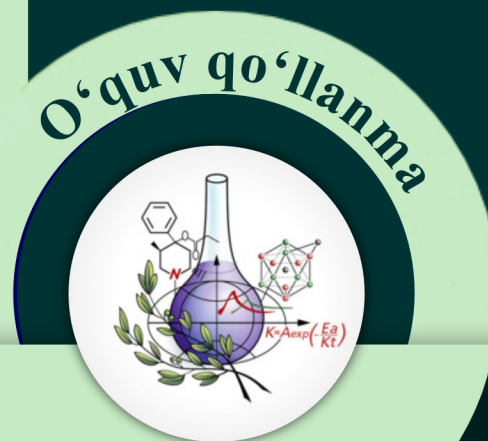

S.I. Nazarov

BIONOORGANIK KIMYO

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI**

S.I. Nazarov

BIONOORGANIK KIMYO

*70530101-Kimyo (fan yo‘nalishi bo‘yicha) mutaxassisligi
magistrantlari uchun o‘quv qo‘llanma*

“Fan ziyosi” nashriyoti

Toshkent – 2024

UO'S 263.534et.821.24+34.19

KBK 24.2(5 Y36)

N-19

Nazarov S.I., Bionoorganik kimyo. O'quv qo'llanma. –Toshkent: Fan ziyosi, 2024. – 120 b.

Ushbu o'quv qo'llanma asosida noorganik kimyo, organik kimyo, biokimyo, biologiya va tibbiyot fanlari chegarasida paydo bo'lgan yangi fan bo'yicha nazariy materiallari yotadi. Jumladan, bionoorganik birikmalarni (biokomplekslar) oddiy birikmalardan farqlanishini, ularning asosiy kimyoviy xossalarini tushuntirishda koordinasion nazariyaning ahamiyati, biokoordinasion birikmalar ishtirokida boradigan jarayonlarning mexanizmlari to'liq tushuntirilgan.

Ushbu o'quv qo'llanma magistrantlarni nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar, biometallarning (hayot metallarini) bioligandlar bilan ta'sirlashishi, biometallarning D.I.Mendeleevning davriy sistemasida joylashgan o'rni, biokomplekslarda kimyoviy bog' tabiati, biokomplekslarning tuzilishini, s-, p-, d- va f-elementlarga ajratilgan elementlarning biologik rolini o'rganishda muhim rol o'ynaydi.

O'quv qo'llanmadan foydalangan magistrantlar biometallar, -makro-, mikro- va ultramikro-elementlar, bioligandlar turlari, biometall va bioligandlarning reaksiyaga kirishish mexanizmlari, s-, p-, d- f-blok elementlarining biokimyosining nazariy asoslari, metall ionlari va xelat birikmalarini kimyo-tyerapiyada qo'llanilishining mexanizmlari, biologik sistemalarda metall ionlarining o'rni, biokomplekslarning qo'llanilish sohalari to'g'risida tasavvurga ega bo'ladilar. Tabiatda sodir bo'ladigan kimyoviy fermentativ jarayonlarni tushuntira olish, biokomplekslarni sintez qilish sharoitlarini aniqlay olish, biometallarning miqdoriy va sifat tarkibini aniqlay olish, birikmalarning kimyoviy va biologik faolligi o'rtasidagi bog'liqlikni taxlil qila olish, biokomplekslarning tarkibi, tuzilishi va xossalarini aniqlashda zamonaviy fizik-kimyoviy tadqiqot usullarni qo'llay olish ko'nikmalariga ega bo'ladilar.

O'quv qo'llanma universitetlar va boshqa oliy yurtlarning 70530101-Kimyo (fan yo'nalishi bo'yicha) mutaxassisligi magistrantlari uchun mo'ljallangan.

Taqrizchilar:

Buxoro davlat universiteti "Umumiy va noorganik kimyo" kafedrasida professori, t.f.n.,
prof. **M.S. Sharipov**

Buxoro muhandislik-texnologiya instituti "Kimyo" kafedrasida professori, t.f.n.,
prof., **V.N. Axmedov**

O'quv qo'llanma Buxoro davlat universitetining 2024-yil 2-iyuldagi 452-sonli buyrug'iga asosan nashr etishga ruxsat berilgan. Ro'yxatga olish raqami 452-36.

ISBN 978-9910-746-12-3

BIONOORGANIK KIMYO

O'quv qo'llanma

Muharrir: I.Xalilov
Texnik muharrir: N.Rustamova
Musahhih: N.Tojiqulova
Sahifalovchi: H.Nurmutova

Original-maketdan bosishga ruxsat etildi: 16.07.2024. Bichimi 60x84. kegli 14 shponli. «Times New Roman» garn. Ofset bosma usulida bosildi. Ofset bosma qog'ozi. Bosma tabog'i 7,5. Adadi 100. Buyurtma № 2100.

“Fan ziyosi” nashriyoti: Toshkent shahri Shayxontohur tumani Navoiy ko'chasi 30-uy. Bahosi kelishilgan narxda.

“Fan ziyosi” nashriyoti bosmaxonasida chop etildi. Toshkent shahri Shayxontohur tumani Navoiy ko'chasi 30-uy. Tel: (99893)-376-44-07.